

rep.nr 20101508

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

OPENBARE TERECHTZITTING VAN 16 FEBRUARI TWEEDUIZEND
EN TIEN.

3e KAMER

bediendecontract

op tegenspraak

definitief

In de zaak :

N.V. PANASONIC ENERGY EUROPE voorheen
Panasoni Battery Sales Europe N.V., met
maatschappelijke zetel gevestigd te 1731 Zellik,
Brusselsesteenweg 502,

appellant vertegenwoordigd door meester Vanhorebeek
H. loco meester De Rieck J., advocaat te Leuven,

tegen :

V **Steven**, wonende te

geïntimeerde , vertegenwoordigd door meester Noben Y.,
advocaat te Vilvoorde.

* * *
*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel volgend arrest uit :

Gelet op de stukken van de rechtspleging en meer bepaald op :

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak, door de 23ste kamer van de arbeidsrechtbank te Brussel op 23 september 2008;
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 2 december 2008;
- de besluiten en synthesebesluiten voor de appellante, neergelegd ter griffie op 10 juni 2009 en 4 november 2009;
- de besluiten en synthesebesluiten voor de geïntimeerde, neergelegd ter griffie op 1 april 2009, 7 september 2009 en 7 december 2009;
- de voorgelegde stukken;

De partijen werden gehoord in de mondelinge uiteenzetting van hun middelen en conclusies ter openbare terechtzitting van 19 januari 2010, waarna de debatten werden gesloten en de zaak voor uitspraak werd gesteld op heden.

* *
*

RELEVANTE FEITEN EN RECHTSPLEGING

De heer V Steven trad op 1-8-1999 als handelsvertegenwoordiger in dienst van de NV Panasonic Battery Sales Europe (nu Panasonic Energy Europe).

In de arbeidsovereenkomst werd een concurrentiebeding opgenomen dat als volgt werd geformuleerd:
"De werknemer zal gedurende 1 jaar na ontslag of na zelf ontslag genomen te hebben, niet in dienst treden bij de concurrenten zoals vermeld in de hierna volgende niet limitatieve lijst: Duracell, Varta, Ralston, Philips Batteries en Dry Battery Sales en andere (toekomstige) fabrikanten, importeurs of distributeurs van batterijen, noch dergelijke of gelijkaardige commerciële activiteiten uitoefenen als zelfstandige, binnen het geografisch gebied waar hij zijn functie als handelsvertegenwoordiger uitoefende op het ogenblik van de beëindiging van de overeenkomst. Bij overtreding van dit concurrentiebeding is de werknemer aan de werkgever een vergoeding verschuldigd van 3 maanden bruto loon. De werkgever behoudt zich het recht voor een hogere schadevergoeding te eisen

mits het bewijs te leveren van de geleden schade."

Hij verkocht producten van de vennootschap, voornamelijk batterijen aan o.m. OEM klanten. OEM staat voor "original Equipment Manufacturer" waarmee bedrijven worden bedoeld die producten of componenten maken of kopen om ze te gebruiken in andere producten, in dit geval bedrijven die batterijen aankochten voor elektrische apparaten die ze aanboden.

Bij brief van 18-8-2008 zegde de heer V: Steven de arbeidsovereenkomst op met een opzeggingstermijn van 6 weken voor de periode van 18 augustus 2006 tot 30 september 2006.

Op 24-8-2006 sloten partijen een overeenkomst m.b.t. de beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Daarin kwamen zij overeen:

-dat de heer V: Steven vanaf 19-8-2006 werd vrijgesteld van arbeidsprestaties, met behoud van zijn basis brutoloon en dit tot en met 30 september 2006 en dat de arbeidsovereenkomst op die datum definitief een einde zou nemen.

-dat afzonderlijke afspraken zouden worden gemaakt over het gebruik van de firmawagen

-dat de vennootschap zou overgaan tot betaling van: het loon voor de maand augustus 2006, te betalen op de normale betaaldag

het loon voor de maand september 2006, uitzonderlijk te vermeerderen met een eenmalige bonus van 300 euro bruto, te betalen op de normale betaaldag

het vakantiegeld bij uitdiensttreding

de pro rata eindejaarspremie,

en tot afgifte van de sociale documenten.

Ten slotte werd daarin volgend beding opgenomen:

"Partijen zullen na ondertekening van huidige overeenkomst en betaling van de hierin voorziene bedragen, geen enkel recht meer kunnen laten gelden m.b.t. de beëindiging van de arbeidsovereenkomst (i.e. partijen doen afstand van hun recht een verbrekingsvergoeding lastens de andere partij te vorderen."

Na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst vernam de vennootschap dat de heer V: Steven in dienst was getreden van de concurrerende onderneming VARTA die expliciet werd vernoemd in het concurrentiebeding. De arbeidsovereenkomst werd afgesloten op 11-8-2006.

Met een aangetekende brief van 9-10-2006 stelde de vennootschap de heer V: Steven in gebreke tot betaling van een

bedrag van 15.855,01 euro wegens de schending van het concurrentiebeding en opnieuw bij brief van 13-11-2006 die door de raadsman van de heer V Steven werd beantwoord op 26-12-2006.

Aangezien de heer V Steven geen gevolg gaf aan die ingebrekestellingen, spande zij bij dagvaarding van 14-3-2007 een geding aan voor de arbeidsrechtbank om de veroordeling van DE de heer V Steven te bekomen tot betaling van dat bedrag en de intresten erop vanaf 18-8-2006. Zij verzocht haar voorbehoud te verlenen met betrekking tot haar recht een hogere schadevergoeding te eisen en de heer V Steven te veroordelen tot de kosten van het geding.

Met het bestreden vonnis verklaarde de arbeidsrechtbank de vordering ontvankelijk doch ongegrond. Zij oordeelde dat het concurrentiebeding waarop de vennootschap zich beriep niet geldig was daar het niet voldeed aan de voorwaarden van art 65 van de wet van 3-7-1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten (hierna genoemd WAO), nu de geografische beperking niet duidelijk werd aangegeven en het niet voorzag in de betaling van een enige en forfaitaire compensatoire vergoeding door de werkgever tenzij hij binnen een termijn van 14 dagen, te rekenen vanaf de stopzetting van de overeenkomst afzag van de werkelijke toepassing van het concurrentiebeding.

VORDERINGEN IN HOGER BEROEP

De vennootschap kan zich niet neerleggen bij de beslissing van de arbeidsrechtbank. Zij vordert dat het hof haar hoger beroep ontvankelijk en gegrond zou verklaren, het bestreden vonnis ongedaan zou maken en de heer V Steven zou veroordelen tot betaling van de som van 15.855,01 euro wegens overtreding van het concurrentiebeding en de wettelijke intresten daarop vanaf 18-8-2006 tot de datum van het tussen te komen vonnis, en daarna tot de gerechtelijke intresten tot de datum van effectieve en algehele betaling. Zij vordert dat de heer V Steven eveneens zou worden veroordeeld tot de kosten van het geding.

De heer V Steven verzoekt het hof het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond te verklaren en bijgevolg het bestreden vonnis volledig te bevestigen.

In ondergeschikte orde vordert hij:
Voor recht te zeggen dat hij zich niet schuldig heeft gemaakt aan de schending van het concurrentiebeding en de vordering van de

vennootschap als ongegrond af te wijzen, minstens voor recht te zeggen dat zij bij de ondertekening van de overeenkomst tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst van 24-8-2006, afstand heeft gedaan van de toepassing van het concurrentiebeding en de vordering van de vennootschap als ongegrond af te wijzen.

In ieder geval:

Voor recht te zeggen dat enkel het brutoloon in aanmerking kan worden genomen voor de begroting van de forfaitaire vergoeding bij eventuele schending van het concurrentiebeding (met uitsluiting van het vakantiegeld, het dubbel vakantiegeld, de groepsverzekering en het aandeel bedrijfswagen).

Voor recht te zeggen dat bij toekenning van een vergoeding wegens schending van het concurrentiebeding aan de vennootschap slechts verwijlinteresten kunnen worden toegekend sedert de datum van de ingebrekestelling van 9-10-2006 en gerechtelijke interesten, beide aan de wettelijke rentevoet.

De vennootschap te veroordelen tot de kosten van de procedure.

BEOORDELING

I. ONTVANKELIJKHEID

Nu geen betekeningsakte van het bestreden vonnis wordt neergelegd, kan worden aangenomen dat het hoger beroep tijdig werd ingesteld. Het is regelmatig naar de vorm en ook aan de andere ontvankelijkheidsvereisten is voldaan. Het is derhalve ontvankelijk.

II TEN GRONDE

De vennootschap roept vooreerst in dat de arbeidsrechtbank ten onrechte toepassing heeft gemaakt van art 65 WAO dat slechts betrekking heeft op arbeiders en per analogie op de bedienden, cfr. art 86 van de WAO maar niet op handelsvertegenwoordigers. Voor handelsvertegenwoordiger geldt art 104 WAO, zo stelt ze.

De heer V Steven houdt voor dat cumulatief moet worden voldaan aan de voorwaarden van art 65 WAO en van art 104 WAO.

Dat de heer V Steven de hoedanigheid had van handelsvertegenwoordiger is niet betwist.

Het hof deelt de zienswijze van de vennootschap, die overigens door de heer V Steven niet wordt tegengesproken, dat de geldigheid van het concurrentiebeding moet getoetst worden aan art 104 WAO. De bepalingen m.b.t tot het concurrentiebeding van arbeiders en bedienden gelden niet voor handelsvertegenwoordigers, zoals bepaald in art 87 WAO. Wel kan worden aangenomen dat de definitie van art 65§1 WAO ook geldt voor het concurrentiebeding voor handelsvertegenwoordigers nu daarvan geen afzonderlijke definitie wordt gegeven. Die bepaling luidt:

“§1. Onder concurrentiebeding wordt verstaan het beding waarbij de werkmán de verbintenis aangaat bij zijn vertrek uit de onderneming, geen soortgelijke activiteiten uit te oefenen, hetzij door zelf een onderneming uit te baten, hetzij door in dienst te treden bij een concurrerende werkgever, waardoor hij de mogelijkheid heeft de onderneming die hij heeft verlaten nadeel te berokkenen door de kennis die eigen is aan die onderneming en die hij op industrieel of op handelsgebied in die onderneming heeft verworven, voor zichzelf of ten voordele van een concurrerende onderneming aan te wenden.

Art 104 bepaalt dat het concurrentiebeding als onbestaande wordt beschouwd in de overeenkomsten waarin het jaarlijks loon (16.100 euro) niet te boven gaat en stelt volgende geldigheidsvoorwaarden:

Het beding moet

-beperkt zijn in de tijd. Het mag niet verder reiken dan 12 maanden.

-beperkt zijn in de ruimte tot het gebied waarbinnen de handelsvertegenwoordiger zijn activiteit uitoefent.

Het beding waarin wordt bepaald dat het concurrentiebeding beperkt is tot het gebied waar de handelsvertegenwoordiger zijn activiteit uitoefent op het ogenblik van de beëindiging van de overeenkomst is geldig. (Cass. 9-5-1969, TSR, '69,265). Dit is ook logisch daar de handelsvertegenwoordiger in de loop van zijn tewerkstelling in verschillende gebieden werkzaam kan zijn en partijen op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst en dus van het concurrentiebeding, niet noodzakelijk weten waar de handelsvertegenwoordiger werkzaam zal zijn bij de beëindiging van de overeenkomst, wanneer dit beding uitwerking krijgt.

De heer V Steven kan derhalve niet worden bijgetreden waar hij voorhoudt dat de geografische beperking onvoldoende omschreven werd.

-beperkt zijn tot soortgelijke activiteiten. Hierbij moet worden

opgemerkt dat hiermee de activiteiten worden bedoeld die de handelsvertegenwoordiger zou uitoefenen in concurrerende ondernemingen. Het is niet voldoende dat de concurrerende ondernemingen soortgelijke activiteiten hebben. Ook moet de handelsvertegenwoordiger zijn activiteit in deze ondernemingen uitoefenen in dezelfde afdeling. (Cass. 25-6-1970, Arr.Cass.1970, 1010)

-schriftelijk worden vastgesteld

Het concurrentiebeding voor handelsvertegenwoordigers moet niet op straffe van nietigheid voorzien in een forfaitaire compensatoire vergoeding.

Volgens de heer V Steven is het beding in ieder geval nietig daar het een verbod tot uitoefening van alle activiteiten beoogt en niet specificeert op welke hoedanigheid het concurrentieverbod slaat.

Het concurrentiebeding houdt een verbod in voor de heer V Steven om in dienst te treden van een concurrerende onderneming waarvan er een aantal op niet limitatieve wijze worden genoemd, en om dergelijke gelijke of gelijkaardige commerciële activiteiten uit te oefenen als zelfstandige.

De vennootschap houdt voor dat dit beding zo moet gelezen worden dat de woorden "dergelijke, gelijke of gelijkaardige commerciële activiteiten" zowel op de activiteit in dienstverband als op een zelfstandige activiteit slaat, in tegenstelling tot de bewering van de heer V Steven dat die woorden enkel betrekking zouden hebben op de zelfstandige activiteiten. Volgens haar geeft het concurrentiebeding aan dat hij niet in dienst kan treden, hetzij in dienstverband, hetzij als zelfstandige, binnen een gelijkaardige functie.

Het hof meent dat de lezing die de vennootschap voorstelt niet overeenstemt met de tekst en treedt de interpretatie van de heer V Steven bij. De woorden "dergelijke, gelijke of gelijkaardige commerciële activiteiten" vragen om een vergelijkingspunt waarmee wordt vergeleken. Enkel de concurrenten nader omschreven als .. fabrikanten, importeurs of distributeurs van batterijen roepen een commerciële activiteit op waarmee kan worden vergeleken.

Er is geen enkele verwijzing naar de activiteit van de heer V Steven als vergelijkingspunt.

Het beding moet zo worden gelezen: de heer V Steven mag niet in dienst treden van de concurrerende ondernemingen: fabrikanten, importeurs, distributeurs van batterijen en hij mag evenmin een dergelijke, gelijke of gelijkwaardige commerciële activiteit (als die van de fabrikanten, importeurs of distributeurs van batterijen) als zelfstandige uitoefenen.

De bewering van de vennootschap dat die lezing niet logisch is daar er zou uit voortvloeien dat hij wel als zelfstandige voor concurrerende ondernemingen zou mogen gaan werken, is niet van aard aan de tekst een andere interpretatie te geven. Indien de vennootschap onzorgvuldig is tewerk gegaan bij het opstellen van de tekst, dan kan dit achteraf niet in het nadeel van de heer V Steven worden rechtgezet.

Uit het algemeen geformuleerde verbod blijkt dat de activiteit van de onderneming wordt bedoeld en niet een gelijkaardige activiteit van de werknemer binnen zulke onderneming, hij mag er luidens het beding gewoonweg niet in dienst treden in welke hoedanigheid ook...het tweede verbod geldt een dergelijke gelijke of gelijkaardige commerciële activiteit (als de ervoor genoemde ondernemingen) maar dan als zelfstandige.

Het concurrentiebeding houdt een beperking in op de vrijheid van arbeid en op de vrijheid van handel en nijverheid die als pijlers van de maatschappelijke ordening worden beschouwd, zoals vastgelegd in het decreet d'Allarde waarvan wordt aangenomen dat het de openbare orde raakt. (A. Van Regenmortel, Enkele bedenkingen bij de betekenis en de draagwijdte van het begrip openbare orde in het sociaal recht.", TSR 1997, 3 nrs. 6-9)

De geldigheidsvoorwaarden dienen dan ook strikt te worden nageleefd.

Het voorliggend concurrentiebeding houdt des te meer een vergaande beperking in nu de heer V Steven over een groot deel van het Europees grondgebied werkzaam was voor appellante.

Het hof acht het beding niet geldig daar het geen beperking inhoudt tot soortgelijke activiteiten als deze die hij bij appellante uitoefende. (in die zin AH Br. 26-10-1988, JTT 1988, 441; AH Luik, 22-3-1990, JTT 1991, 28; AH Brussel, 21-5-2003; JTT2003,411; AH Luik, 7-1-2004, AR 7228/2002;)

Het hof besluit op die grond tot de nietigheid van het concurrentiebeding.

De vordering van de vennootschap is derhalve ongegrond.

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken,
in het bijzonder op het artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond

Bevestigt het bestreden vonnis, zij het op andere gronden.

Legt de kosten van het hoger beroep ten laste van de NV Panasonic
Energy Europe.

Vereffent de proceskosten als volgt :

- begroot in hoofde van de heer V. Steven op
€ 1100 als rechtsplegingsvergoeding
- in hoofde van de N.V. PANASONIC ENERGY EUROPE
niet begroot

Aldus gewezen door de derde kamer van het arbeidshof en
ondertekend door:

G. Balis, kamervoorzitter;

G.Jacobs, raadsheer in sociale zaken, als werkgever;

J. De Decker, raadsheer in sociale zaken, als werknemer-bediende;

Bijgestaan door

S. Van Landuyt, afgevaardigd griffier.

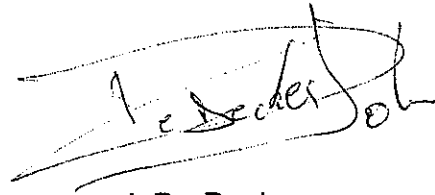
G. Balis

S. Van Landuyt

G.Jacobs

J. De Decker

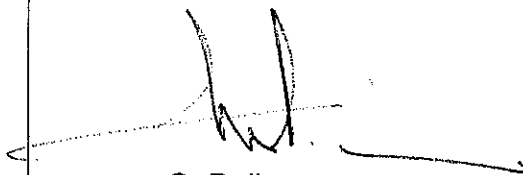
En uitgesproken op de openbare terechtzitting van de derde kamer
van het arbeidshof te Brussel op zestien februari tweeduizend en
tien door :

G. Balis

kamervoorzitter

Bijgestaan door
S. Van Landuyt

afgevaardigd griffier

G. Balis

S. Van Landuyt